

# پښتو ندي ئاساسي و پښتو ندي ستونز ... ۱۰۰ بدولموت ۱۰۰ ييب ۱۰۰ بدولموت ۱۰۰

لږ قسېدې (کښې ئو شيعر ت به ناد زرتو، بلوورنډ تکاي) \* ي  
يونسي رزايي \* ...

گورگک فز کښ لږ پستي شارد  
دو ۱۰۰ به و گو ۱۰۰ به ژانډې  
لږ پښتو کاني نښ قاشکدا ئو ابوون  
پليسيش لږ رگا فيتو لږ دډا و  
روو به ووي کښ به فرکان  
پکک هډ دډا لږ ئور.

گورگکتان به و زستان لږ داو ت شيعر و  
لږ زښتستان سگکي به رښت  
نا ۱۰۰ سښ نا  
لږ رگ زکي دیک تر  
کډ د لورنډ لږ سږکښي شو  
پشت لږ و د رښت نډا نډي زايي مږگن

کيژک لږ چاوتان بکښډو به ياني  
تينووي رښت گډ جيهان به جواني

به چاويشيدا کډ به ستښکډ لږ و رزي شيعر  
به رډ و باران پښتو کانتان لږ نډ ريان - سوز

کيژک فز کښ لږ نزا کانتان  
دډي نډي نا ...

به جاد کاني کډ وير و ... پښتو ي دا به نيگاي ...  
لږ پستي بادا

فز کښ شډو ک لږ ق تاردا  
فيلمي مندا ۱۰۰ - با -  
لږ مږزاکاني لږ کډا

بـ ڪـڙا وـيـڪـو لـ شـقامـ ڪا نـي شـار  
پـنـسـيـس دايـا نا و  
دا وـنـي بـرزي بايـوانـي دـريـايـ سوور  
ڪـ لـنگـري بـ ٿاورـو يـ دـمـڪـ.

گورگـڪ لـ ڙـر دا وـنـي دا و  
سـگـڪـيش لـ سـر ٿـو گـاليسـڪا نـي روو لـ ٿا فـريقا دـبارن  
سـيگـار ڪـيش روو لـ وـات ڪـ بـهمـنـ.

بـ و گوـبـبـ ٿا نـي بـ تاريخـي دـوـن  
بـ و پـليسا نـي روو بـووي هـتاو  
دـخولـنـو بـسـر مـنزوومـ تا ڪـان دا  
مـتـمانـ نا ڪـم... خا توون  
مـتـمانـ بـ تـنيـايـ دار  
بـ تا بووتـي جـيهـان ڪـ لـسـر شـانـي ٿـمـيـ  
دـنيـام ڪـو لـ تا يـ بسـڪـڪا نـت... ڪـ نـريـتي مـنـ  
و لـ فـايـ چاوت ڪـ رـگـزـڪـي بـرـزيليـان لـ ناخ دا  
دـنيـام ڪـو لـ لـ شـت ٿـي نـيشـتـمانـي تـنيـايـم  
دـندـيـي ٿـو مـنزوومـيـ با تا يـانـي - با -

“لـ پـنجـتـدا مـڙووي جوانـيم  
لـ چاوتـدا جوگـرافيـايـ دـريا ڪا نم  
لـ زارا وـتـدا.. رـوانـ زما نم.. بـيانـان  
ڪـ ٿاسـيـڪـي بـ شـقامـمـوـ.

نـ زستان بـيانـو بـ نـپـشـڪوتـن  
نـ پـليسـها تووچـ لـ بـفـروبارا ندا  
گولـلـڪا نـي بـرـو شـيعـر ڪا نـي ٿـو، ڪـ بـچـترن

لـ وـسـتـگـي هـلي ٿاسـن: ڪـ بـ قـقـمـ مووي ڦان گـڪ و  
بـ ريتمـي سـمـفـنيـايـ -باخ- ڪـ هاوواتـايـ باغـ  
فـرزي دـڪـم.

گوچـڪـيـڪـي بـاو دـبينـم لـ بادا  
ماندوو لـ دـنگـڪا نـا.. ڪـ رـنگـيان بـ تا مـترين بـرامـيـ  
دـنگ دـدـم بـ بادا.. ڪـ بـ سنور دـڙي.

دا وـنـڪـي بـرز لـ قـقـمـ موو ڪـمـو بـ سـر بوومـدا دـڪـشـ  
ڪـ لـ ڙـريـو وـ نيو ڪورـي ٿاسـڪ و  
نيسـف وـنـ هـاري گورگـ

داوونځک کښه سونا میده به بهستنه دمه وو

مه لکه دایا ناش له خوښه نه فریقا گوزیو  
له شه قامه کانی هاوسه روای منچسټر سټی  
نه من و نه و نه شاعیرانی ناواوون له ژان  
جگړه یکه له شه قامه کانی ناشون  
شیرکیش داگیرساو به ناسه کانی ژیا نه وو

به هم نه سه ره تاي گورگه و  
فرز دکه ین په لیسه کان  
به کښی نه و شیرک گڼشتوون له ره گای بارانه وو.  
یوونسی ره زایی  
زستانی 1390 به کان  
په شه کی

له خوښه نه وهی قه سیده ی (کښی نه و شیرت به ناده زرته وو،  
بلوورنه تکایه ی (یوونسی ره زایی) دا له سه ر ناستی کمه مایه تی و  
په یووندی زمانه وانیه وو قسه له په یووندی ناسه یه کان دکه م، له  
سه ر ناستی شیریهی و دلاله و ناوکه یی و داهشته تاییه،  
په یووندی ستوونیه کان دکه م روو، که واته (په یووندی ناسه یی) به  
نه زموونه وو دکه و (په یووندی ستوونی) به سه رسامبوونه وو به نه،  
یه که میان ناسته کانی مانای له خده هه گرتوو و دوو میان ناسته کانی  
چه نه نوځه، یه که میان به مه ژوو و به رده وامیه وو به نه و  
دوو میان له سه ر حه په سان و چرکه سات و ستاو... له دوو په یووندی و  
حیکایه تی ناسته بوون و ناسته بوون\* به بیرکردنه وو و خه یایه خه م  
داده نه و! ده شه نه و دوو په یووندی به په ره باز نه ده بیه کان  
دیاری بکره، به مام راځه کردن و خوښه نه وو جیاوازه کان هه میشه  
سنوره کانی دیار نه کده شکه نه و هه رگیز نه به وقه نادره نه.

داهشته وهی حیکایه تی په لیس و هونه رمه نه

له قه سیده که دا په لیس که به دواي کښی شیرکه کدا ده گڼته،  
هونه رمه نه که به دواي جوانی به سنوردا و نه، نه وهی نه و په لیس و  
هونه رمه نه به یه که وو که ده کاته وو مره قبوون و راستی ژیا نه، نه وهی  
له کیان جیا ده کاته وو ترس و جوانیه... ره نگه په لیس چاوده ریکردن و  
گرته قه سیده که ی مه به سته به، هونه رمه نه وهی جوانکردن  
په یووندی کان بدات؟! به مانایه کی دیکه نه گره په لیس سیفه تی  
(گورگه) هه به، نه وو راوی قه سیده ده نه، نه گره هونه رمه نه (خان  
کوخ) به، نه وو جوانی به نامانج ده زانه ته... خودی نه و خه یایه م وک

رووداو کی واقعی و رگرتوو و حیکا ی ت ک م ل س ر دروست کردوو! وک ز م ن، ز م نی گ ان و ل پ یو ندی ئاس ییدا ب ر گای کرد ی و ب پ ی سیستمی سروشتی د ر کی (و رزی زستان) د نو ن، ب م ز م نی گوتار ز م نی رووداو کانی ن وان پ لیس و هون ر م ند و ب ش و ی کی هون ری ل ت ک نیک ئیست تکیی کانی خ دواخستن و خ پ شستن و پ ل کردن و خاوبوون و و ر مز و ه ست د ر د ک و ت! ه موان د زانین هیچ ر گ ز کی ز م نی ب ب ر گ ز ی شو ن بوون و ر نگدان و ی نابینر ت، شو ن ل و حیکا ی ت دا د ک و ت ن وان شار وک بینراو و لاد وک ن بینراو، شو ن و ز م ن ف زای حیکا ی ت ک داد ن ن.

ل ر ل ن وان ل کنزیکبوون و و ل کدوور ک و تن و ی ه ر دوو کاراکت ری (پ لیس و هون ر م ند) چ مکی ئاشنا بوون و ئاشنا بوون، ب پ یو ندی ئاس یی و پ یو ندی ستوونی خو نند ن و ک م د ک م ر ا ب ر و ه و د د م ئاشنا بوونی (پ لیس و شیعر) و ئاشنا بوونی (هون ر م ند و جوانی) ل حیکا ی تی ق سید ک دا ز تر روون ب ک م و.

ه ب ت ل کنزیکبوون و ی گورگ و پ لیس و تاریکی و لاد... ل (پ یو ندی ئاس یی) دا ترس د خا ت و! وک چ ن ل کنزیکبوون و ی هون ر م ند و ر ناک و شار... ل (پ یو ندی ستوونی) دا جوانی ب ر ج ست د کات! ل پ یو ندی ئاس ییدا (گورگ و پ لیس و تاریکی و لاد...) رووب و و ی گو ب ب ن ژ د و، ل پ یو ندی ستوونیدا (هون ر م ند و ر ناک و شار...) و ن ی گو ب ب ن ژ د ک ش... هون ر م ند ل ب ران ب ر جوانی ئاوا د ب ت، پ لیس ل ب ران ب ر جوانی ئاور د کات و؟!

راستی حیکا ی ت ک ئ و ی: (ترس رووب و و ی جوانی فیتوو ل د دات... ترس رووب و و ی ک و ب فر پک ه د دا)، ی ک میان ترس ل خ، دوو میان ترس ل سروشت، ی ک میان نا و کی و دوو میان د ر کی! م ب ستم ئ و ی کات ک مر ف ب ران ب ر جوانی د و ست س ل ناشیرینی کانی نا و و ی خ ی د کات و، کات ک رووب و و ی سروشت د و ست بیر ل بچو وکی خ ی د کات و... ترسی ی ک م س بوون و ی ل تووندوتیژی نا و و، ترسی دوو م ترس ل نه ن سروشت... د م و ب م راستی حیکا ی ت ک راستی زیان، راستی زیان ل و ق سید ی دا ل خ دواخستن و خ پ شستن و پ ل کردن و خاوبوون و و ر مز و ه ستی نا و ک یی شیعی ئا مازی ب د کر ت، ب و مانا ی ش ن زستان بیانوو ب ن پشکوتن، ن پ لیس ها تووچ ل ب فروباران د گر! ن هون ر بیانوو ب ئاوا بوون، ن پ لیس بیانوو ب ئاگرنا ن و...

چونک ژيان نازاديې لې نوان ئاوابوون و ئاگرکردنېو، لې نوان شو و رېژ، لې نوان زايېوې مېرگ و وېنډکېشاني بېياني... ئېو مېرځ لې شېقامې ژياندا هېنگاو دېنې، ئېو گورگې لې ژېر داوېنې (مېرځ) و لېگې مېرځ بېرېو دېنيا دېبېتېو... (مېلېک دايانا) لې خوېنې ئېفريقا گېزيوې! مېرځ گورگې مېرځې\* / مېرځ لې نهېنې سرووشت سېري سووېماوې، ئېوې مېرځ و گورگ بېيېکېوې کې دېکاتېو، راستې مېرځې، ئېوې مېرځ و سرووشت بېيېکېوې کې دېکاتېو راستې ژيانې، راستې ژيان راستې مېعريفې، ژيان بې تووندوتېژې مېحې! ژيان بې نهېنې مېحې! ئېوې لې ژيان دېمېنډېتېو پېيوېنديې، ئېوې لې مېعريفې دېمېنډېتېو نهېنيې، پېيوېندي بې جوانې بوونې دېکېوېتې قېيرانېو، مېعريفې بې نهېنې بوونې نيې... جوانې تووندوتېژې خې هېي، مېعريفې خېونې مېرځې، تووندوتېژې جوانې خې هېي، مېرځ بې مېعريفې دېکېوې!

خوېندنېوې حېکايېتې قېسېدېکې پېمانډېتې ئېوې (ناشنابوون و ناشنابوون) رېکدېخاتېو، ئېوې (گورگ و مېرځ) / تاريخې و رېناکې / شار و لادې...) بېيېکېوې کې دېکاتېو، ئېوې (گېوېبېتېژې و کېوېبېفر / شيعر و کچ / باران و سېوزايې...) بېيېکېوې کې دېکاتېو: (مېعريفې و جوانيې...)

دوچار جوانې پېلېس لې ژيانې حېکايېتې قېسېدېکېدا لېوېدايې کېشې شيعرېکې دېدېزېتېو، وېک چېن سېرکېشې هونېرمېند لېوېدايې بې جوانکردنې پېيوېنديې مېيېکان گېوېچکې خې بې با دېدات؟! يېکېميان لې پېيوېنديېکې بېرتېسکې قېسېدېکېدا دېخولېتېو، دووېميان لې پانتايې بېرېرېوانې پېيوېندي مېرځېقا يېتېدا... دېتوانم بېمېم ئېو خوېندنېوې لې رووي کېمېلېبېتيېو چېمکې ناشنابوونې پېلېس و ناشنابوونې هونېرمېند بې خېيا و بېرکردنېوې حېکايېتېکېو بېند دېکات؟! نېک هېر هېند بېکېو لې لايېک چېمکې مېعريفې بې هونېري داېشتن و جياوازي داېشتن دېبېستېتېو، لېلايېکې دېکې گېيېنې چېمکې جوانې لې گېيېنې ئاسې چاوېوانې باوي خوېنېر بېرھېم دېهېنډېتېو، بېو مانايې ئېو خوېندنېوې پېيوايې شاعير لې رېگاي مېعريفې شيعريېو دارشتنې باو هېدېوېشېنډېتېو و دووبارې دايدېژېتېو... شاعير لې رېگاي جوانيې دنيا بېنيېو ئاسې چاوېوانې باو و هېگري دووچاري ئاوېدانېوېکې جياواز و حېپېسان دېکات!

چېمکې ناشنابوون





تڙگڙيشٽني جياواز و نڙگوتراوڙکانوڙهڙي، ئڙفراندني دنياڙيڙڪي نوڙ و ديتني شٽڙ ناديارڙکان و دڙزينوڙ دڙگڙيڙنڙت... ئڙو قڙسيدڙي هڙر ناڙيوڙت پڙمانبڙت مرڙف گورگي مرڙفڙ و شار نامڙي لڙدڙڪوڙوڙتوڙ و هونڙر جوانيڙ و هونڙرمڙند لڙ ڪڙمڙگا نامڙي و مرڙف لڙ ڙياندا هڙست بڙ نيگڙراني و ترس و نائاشنا بوون دڙڪات... ئڙو قڙسيدڙي هڙر تڙنھا پڙليس ناکا تڙ هاونشيني ڪڙوڙبڙفر و پڙڪھڙدان و ڪيڙر ناکا تڙ هاوسڙي بڙياني و دڙسڙات ناکا تڙ گورگ و گورگ ناکا تڙ شيعر... فان ڪوخ و گوڙچڪڙ، باخ و باغ و هونڙرمڙند هاونشيني جواني... بڙڪو هڙموو ئڙوانڙ بڙ شڙوڙيڙڪي ديڪڙ وڙڪ خودي حڙقيقت و هونڙري نواندني زمان و ڪورتبڙي و ديتني نوڙ و پڙيرڙونڙکردني گرامڙر و دواخستن و پڙشخستن و رڙمز و هڙستي شيعريڙوڙ دڙردڙڪون... بڙڙام لڙگڙ ئڙوڙشدا يوونسي رڙزايي دڙڪوڙوڙت وڙنڙڪردن بڙ ئامرازي پڙيوڙنديڙوڙ بڙ نموونڙ (ڪڙ دلورڙنن لڙ سڙرڪڙشي شڙو. ڪڙ رڙنگيان بڙ تامترين... ڪڙ بڙ سنور دڙڙي. وڙ لڙ فائڙي چاوت...)، هڙندڙجار جولڙي ماناي نائاشنا گڙشڙنيگاي شاعيرانڙ بڙجڙدڙهڙن و شڙواني مانايان لڙدڙڪوڙوڙتوڙ، بڙ نموونڙ (تينوويڙ رڙنگڙ جيهان بڙ جواني... دڙنديڙي ئڙو مڙنزوومڙي با تڙاني -با- ئڙمن و ئڙوڙش شاعيراني ئاوابوون لڙ ڙان...)، هڙندڙجار تڙڪڙاوبووني شٽڙ جياوازڙکان، دڙنگ و تيشڪي جياواز و واتاي نوڙ بڙرهڙم ناهڙنڙ، بڙڪو لڙ شوڙني خڙي پڙ دڙڪوتڙ، بڙ نموونڙ (ئڙمن و ئڙوڙش شاعيراني ئاوابوون لڙ ڙان) دڙمڙوڙ بڙم جياوازي واتاي "ئاوابوون" ناتوانڙ جولڙ بڙ دڙنگ و جولڙ بڙ جواني بڪات، بڙ ديوڙڪڙي ديڪڙش شڙواني ماناي لڙدڙڪوڙوڙتوڙ...

## دڙرئڙنجام:

1- دڙقگڙرايي دڙقي (ڪڙشي ئڙو شيعرڙت بڙ نادڙزرڙتوڙ، بلوورڙنڙ تڪاڙي) (يوونسي رڙزايي) بڙ گشتي نامڙي لڙدڙڪوڙوڙتوڙ... لڙ پڙيوڙندي ستووني پڙشنگي ئاگامڙندي ئڙو نامڙي و نائاشنا بوونڙ چڙڙ و تيشڪي دڙلالڙتي شيعري بڙرهڙم دڙهڙنڙ، بڙڙام لڙ پڙيوڙندي ئاسڙي داڙشٽني جولڙي ماناي نائاشنا، وڙنڙي شڙواو دڙخاتوڙ. بڙڙام وڙڪ ديارڙ مامڙڙڪردن شاعير لڙگڙ شڙوازي داڙشٽن ئڙگڙرچي لڙ رووڪاردا ئاسڙي دڙنوڙنڙ، بڙڙام بڙ هڙي بڙرهڙمهڙناني وڙنڙ شڙواوڙکانوڙوڙ لڙ ناوڙوڙ ستووني دڙڪوڙوڙتوڙ، وڙڪ چڙن مڙڙڪردن لڙگڙ چڙڙ و تيشڪي دڙلالڙتي شيعري ستوونيڙ، ستووني بووني جولڙي ماناي نائاشنا و ستووني بووني تيشڪي دڙلالڙتي شيعري شڙوازي نوسيني شاعير لڙ شڙوازي



